

Ar finanšu instrumentiem saistīto risku apraksts

AS „Meridan Trade Bank” vērš uzmanību uz riskiem, kuri var rasties, slēdzot darījumus ar finanšu instrumentiem (FI) un Klientam jāņem vērā šos riskus slēdzot jebkura veida darījumus ar FI vai sniedzot rīkojumus darījumiem ar FI, ieskaitot, bet neierobežojoties ar zemāk minētajiem risku veidiem:

Politiskais risks – peļņas samazinājuma vai zaudējumu rašanas risks, kuru izraisa valsts politika, politiska režīma nestabilitāte, dažādas sankcijas, kuras ietekmē valsts tagadējo un nākotnes attīstību.

Kredītrisks

Zaudējumu rašanas risks gadījumos ja FI emitents vai kontragents (darījuma partneris) nevar vai atsakās izpildīt līguma atrunātas saistības vai konkrēta darījuma nosacījumus.

Trešo personu risks

Zaudējumu rašanas risks trešo personu saistību neizpildes gadījumos vai to darbības vai bezdarbības rezultātā. Par trešām personām darījumos ar FI tiek uzskatītas personas pie kurām Banka glabā FI vai naudas līdzekļus darījumiem ar FI izpildei, vai kuras citādā veidā piedalās darījumos ar FI izpildē: starpnieki, depozitāriji, tirdzniecības sistēmu administratori (uzturētāji) un citas.

Valūtas risks

Peļņas samazinājuma vai zaudējumu rašanas risks, kuru izraisa ārvalstu valūtas kursa nelabvēlīgas izmaiņas.

Procentu likmju risks

Peļņas samazinājuma vai zaudējumu rašanas risks, kuru izraisa procentu likmju izmaiņas tirgū.

Cenu risks

Zaudējumu rašanas risks pie finanšu instrumentu cenas vai valūtu kursu izmaiņas.

Tirgus risks

Zaudējumu rašanas risks pie FI tirgus cenas nelabvēlīgas izmaiņas. FI cenu ietekmē tādi faktori kā valūtu risks , procentu risks, cenu risks un citi. Tirgus riskam ir būtiska ietekme uz ieguldījumu finansiālo rezultātu, jo strauji mainoties situācijai finansu tirgos investora iegādātie finansu instrumenti var īsā laika perioda zaudēt savu vērtību.

Likviditātes risks

Risks, ka finansu tirgū nav iespējams realizēt FI vai FI realizācija sagādā ievērojamas grūtības , kuras izpaužas kā liela starpība starp pirkšanas un pārdošanas cenu (spread) kas var radīt klientam papildus zaudējumus. Likviditātes risks lielākā mēra ir raksturīgs FI kuri tirgojas neregulētā tirgū, bet attiecināms arī uz regulētiem tirgiem (birža).

Operacionālais risks

Zaudējumu rašanas risks kuru var radīt informācijas sistēmu kļūdas, tirdzniecības platformu darbības tehniskie traucējumi, ārējie faktori kuri ietekmē informācijas sistēmu un tirdzniecības platformu funkcionēšanu (elektrības padeves pārtraukšana, internet savienojuma traucējumi, kibernetizācija un citi), darba procesu nepilnības, cilvēku kļūdas, globālo norēķinu sistēmu darbības traucējumi un citi faktori.

Juridiskais risks

Zaudējumu rašanas risks pie esošo likumu izmaiņas vai jaunu likumu ieviešanas, kas var radīt papildus izdevumus klienta investīcijām vai kaut kādā veidā ierobežot iespēju investēt konkrētos FI instrumentos.

Citi riski

Nepārvāramas varas riski, tādi kā dabas un tehnogēnās katastrofas, teroristiskie akti, kara darbības, streiki un citi.

Pastāv arī citi riski, kurus var attiecināt konkrētiem FI atkarība no to specifikācijas (risku apraksts sk. Tabulā).

Finansu instruments	FI apraksts	Ar FI saistītie riski
1. Akcijas	Vērtspapīrs kurš apliecina dalību uzņēmuma pamatkapitālā. Akciju, kuras tika izlaistas publiska apgrozībā, pirkšana/pārdošana notiek centralizētās tirdzniecības vietas (biržās) emitenta reģistrācijas valstī vai ārzemju	Tirgus risks, likviditātes risks, kredītrisks. Risks, ka akcijas var būt izņemtas no publiskas apgrozības, ka rezultātā pastāvēs ierobežota iespēja tās pārdot.

	<p>tirgos (ADR, GDR).</p> <p>Akcijām kuras nav izlaistas publiskā apgrozījumā nav centralizētas tirdzniecības vietas un iespēja tās pirkt/pārdot ir ierobežota.</p>	
<p>2. Naudas un kapitāla tirgus instrumenti (Obligācijas)</p>	<p>Vērtspapīrs kurš dod tiesības saņemt no emitenta parāda pamatsummu un/vai procentu ienākumus. Pilna informācija par saņemamo ienākumu apjomu, garantijām, parāda izlietošanas mērķi un citas detaļas ir pieejamas konkrēta parāda instrumenta emisijas prospektā.</p> <p>Obligāciju cenu visvairāk ietekmē procentu likmes finansu tirgū un tirgus dalībnieku uzskati par obligāciju emitenta spēju atmaksāt parādu. Ja finansu tirgū procentu likmes aug tad obligāciju cena samazinās un otrādi, ja finansu tirgū likmes samazinās tad obligāciju cenā palielinās.</p>	<p>Kredītrisks, tirgus risks, likviditātes risks.</p> <p>Parāda vērtspapīri pārsvarā tiek tirgoti ārpusbiržas tirgū, tas var novest pie tā, ka pie nelabvēlīgiem tirgus apstākļiem ievērojami var samazināties tirgus likviditāte (it īpaši vērtspapīriem ar zemu kredītreitingu) un iespēja pirkt/pārdot šos instrumentus būs ierobežota.</p> <p>Saskaņā ar konkrētā parāda vērtspapīra emisijas prospektu var notikt obligācijas pirmstermiņa dzēšana vai citas izmaiņas kuras ietekmē investora paredzamo nākotnes naudas plūsmu.</p>
<p>3. Ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības un biržā tirgotie ieguldījumu fondi (ETF).</p>	<p>Vērtspapīrs kurš apliecina ieguldītāja īpašuma tiesības uz konkrētu daļu no ieguldījuma fondā aktīviem.</p> <p>Apraksts par fondā iekļautiem aktīviem un tas cik lielā mērā fonda cena mainās atkarībā no fonda iekļauto aktīvu cenas ir pieejama prospektā.</p>	<p>Tirgus risks, likviditātes risks (ETF).</p>
<p>4. Finanšu līgumi par starpību (CFD)</p>	<p>Atvasināts finansu instruments kura vērtība ir atkarīga no bāzes aktīva cenas izmaiņas. Par bāzes aktīvu var būt: akcijas, indeksi, preces,, nākotnes līgumi, piesārņojuma tiesības, kravas vedmaksas likmes un citi.</p>	<p>Tirgus risks, likviditātes risks, kredītrisks.</p> <p>Risks ka pie noteiktiem tirgus apstākļiem (piem. „īso pozīciju” aizliegums) CFD līgumu emitents (kontraģents pie kura tika iegādāts CFD līgums) var piespiestu kārtā aizvērt īsas pozīcijas šajā instrumentā.</p>

	<p>Par pozīciju turēšanu tiek piemērota maksa – Financing cost. Pozīciju uzturēšanas maksa ir piesaistīta pie kāda no naudas indeksiem (parasti Libor), kurai tiek pieskaitīts bankas uzcenojums saskaņā ar bankas Cenrādi.</p>	<p>Procentu likmju izmaiņas var palielināt izmaksas pozīciju uzturēšanai.</p> <p>Margin call un Stop Out – risks ka banka var pieprasīt investoram papildus nodrošinājumu (Margin call) vai pie noteiktiem nosacījumiem piespiedu kārtā aizvērt klienta pozīcijas (Stop Out). Cenām ievērojami svārstoties šī rīcība var radīt klienta investīciju kontā negatīvu atlikumu.</p>
<p>5. Nākotnes līgumi (Futures)</p>	<p>Standartizēts biržā tirgots finansu līgums kurš dod tā īpašniekam pienākumu piegādāt vai nopirkt noteiktu aktīvu noteiktā laikā un noteiktā apjomā.</p>	<p>Tirgus risks, likviditātes risks.</p> <p>Pozīcijas piespiedu aizvēršanas risks līguma izbeigšanas dienā.</p> <p>Margin call un Stop Out – risks ka banka var pieprasīt investoram papildus nodrošinājumu (Margin call) vai pie noteiktiem nosacījumiem piespiedu kārtā aizvērt klienta pozīcijas (Stop Out). Cenām ievērojami svārstoties šī rīcība var radīt klienta investīciju kontā negatīvu atlikumu.</p>
<p>6. iespējas līgumi (Options)</p>	<p>Finansu līgums kurs dod tiesības vai pienākumu nopirkt (Call Option) vai pārdot aktīvu (Put Option) pēc noteiktas cenas noteiktā datumā nākotnē vai līguma darbības laikā.</p> <p>Iespējas līguma cena ir atkarīga no bāzes aktīva tirgus cenas izmaiņas, laika līdz līguma izbeigšanas, procentu likmēm (vai sagādāmām dividendēm) un cenu mainīguma faktora (volatility).</p> <p>Iespējas līguma pircēja risks ir ierobežots un zaudējumi nevar būt lielāki par samaksāto prēmiju.</p> <p>Iespējas līguma pārdevēja risks ir neierobežots un pārdota līguma cena var ievērojami mainīties atkarība no aukstāk minētiem faktoriem.</p>	<p>Tirgus risks, likviditātes risks, kredītrisks.</p> <p>Margin call un Stop Out – risks ka banka var pieprasīt investoram papildus nodrošinājumu (Margin call) vai pie noteiktiem nosacījumiem piespiedu kārtā aizvērt klienta pozīcijas (Stop Out). Cenām ievērojami svārstoties šī rīcība var radīt klienta investīciju kontā negatīvu atlikumu. Šis risks attiecas uz „īsam pozīcijam” (pārdoti iespējas līgumi).</p>

<p>7. Tirdzniecība ar daļējo segumu, jeb maržināla tirdzniecība. (Margin trading)</p>	<p>Atvasināts finansu instruments kurš dod investoram iespēju slēgt darījumus ar aktīviem (valūtas, dārgmetāli, preces un citi) par summu lielāku nekā klienta investīciju konta atlikums. Fiziska aktīva piegāde nenotiek un investīciju kontā notiek tikai peļņas vai zaudējumu ieskaits, kurš radies aktīvu pirkšanas/pārdošanas rezultātā.</p> <p>Par pozīciju turēšanu tiek piemērota maksa (swap punkti). Pozīciju turēšanas maksa ir piesaistīta pie starpbanku naudas tirgus procentu likmēm, kurām tiek pieskaitīts bankas uzcenojums saskaņā ar bankas Cenrādi.</p>	<p>Tirgus risks, likviditātes risks, kredītrisks.</p> <p>Margin call un Stop Out – risks ka banka var pieprasīt investoram papildus nodrošinājumu (Margin call) vai pie noteiktiem nosacījumiem piespiedu kārtā aizvērt klienta pozīcijas (Stop Out). Cenām ievērojami svārstoties šī rīcība var radīt klienta investīciju kontā negatīvu atlikumu.</p>
<p>8. Forward līgums</p>	<p>Ārpusbiržas tirgus līgums valūtu vai citu aktīvu pirkšanai/pārdošanai pēc cenas saskaņotas darījuma noslēgšanas dienā, bet ar valūtas vai citu aktīvu piegādi noteiktā Valutēšanas datumā nākotnē.</p> <p>Forward līguma cena ir atkarīga no bāzes aktīva cenas un procentu likmēm tirgū.</p>	<p>Tirgus risks, likviditātes risks, kredītrisks.</p> <p>Margin call un Stop Out – risks ka banka var pieprasīt investoram papildus nodrošinājumu (Margin call) vai pie noteiktiem nosacījumiem piespiedu kārtā aizvērt klienta pozīcijas (Stop Out). Cenām ievērojami svārstoties šī rīcība var radīt klienta investīciju kontā negatīvu atlikumu.</p> <p>Piespiedu klientu pozīciju aizvēršana var notikt, ja ir klientam ir nepietiekoši nodrošinājuma investīciju kontā vai līguma valutēšanas datumā klientam nav pietiekoši līdzekļu saistību izpildei.</p>

